

JÄRFÄLLA KOMMUN

Riktlinje

Lås och dörrbeslagning

Utgåva 1, 2017-03-08

Järfälla kommun
177 80 JÄRFÄLLA
Växel: 08-580 285 00

E-post: jarfalla.kommun@jarfalla.se
Hemsida: www.jarfalla.se
Organisationsnummer: 212000-0043

Innehållsförteckning

Allmänt om dokumentet.....	1
1 Inledning och syfte.....	2
2 Tillämpning.....	2
2.1 Avsteg från krav.....	2
3 Övergripande regler.....	2
3.1 Kvalificerad konsult.....	2
3.2 Datering.....	2
4 Krav Lås och dörrbeslagning.....	3
4.1 Allmänt.....	3
4.2 Ytbehandling.....	3
4.3 Mekaniska låshus och övriga behör.....	3
4.3.1 Daglås.....	3
4.3.2 Extralås.....	3
4.3.3 Mekaniska slutbleck.....	3
4.3.4 Mikrobrytare i mekaniska låshus.....	3
4.3.5 Karmöverföringar.....	3
4.3.6 Dörrar i förskolor.....	4
4.4 Utrymningsbeslag.....	4
4.4.1 Mekaniska nödöppningsbeslag.....	4
4.4.2 Elektroniska nödöppningsbeslag och öppningsknappar.....	4
4.4.3 Ställverksregel.....	4
4.5 Elektromekaniska lås och slutbleck.....	4
4.5.1 Elslutbleck.....	4
4.5.2 Motorlås.....	5
4.5.3 Eltryckeslås.....	5
4.6 Dörrstängare.....	5
4.6.1 Dörruppställning och koordinering.....	5
4.7 Automatiska dörröppnare.....	5
4.7.1 Säkerhetssensorer.....	5
4.7.2 Programmering.....	5
4.7.3 Montering.....	5
4.7.4 Koordinering.....	5
4.7.5 Elektromekanisk låsning.....	6
4.7.6 Impulsgivare.....	6
4.8 Nattlåsning.....	6

4.9	Cylindrar och cylinderbehör.....	6
5	Beslagskombinationer	7
5.1	Entrédörrar, Dörrtyp 1	7
5.2	Utrymningsdörrar i skalskydd, Dörrtyp 2	7
5.3	Kontor-/förrådsdörrar, Dörrtyp 3	7
5.4	Teknik- och driftutrymmen, dörrtyp 4	7
5.5	Vårdrumsdörrar, Dörrtyp 5	7
5.6	Toalettdörr, Dörrtyp 6	7
5.6.1	Förskola.....	7
5.6.2	Skola	7
5.6.3	Vård och omsorg	7
5.6.4	Övriga offentliga lokaler	8
5.7	RWC toaletter, Dörrtyp 7	8
5.7.1	Soprum.....	8
5.7.2	Fönster.....	8
6	Dokumentation.....	9
6.1	Dörrautomatik	9
7	Bilagor.....	10
7.1	Dörrtyp 1	10
7.2	Dörrtyp 2	11
7.3	Dörrtyp 3	12
7.4	Dörrtyp 4	13
7.5	Dörrtyp 5	14
7.6	Dörrtyp 6.....	15
7.7	Dörrtyp 7	16

Allmänt om dokumentet

Denna riktlinje är kommunens anvisning som konsult skall följa vid projektering av nybyggnation, ombyggnation och renovering.

Avvikelse måste skriftligt godkännas av beställare.

Kommunen kommer att använda riktlinjen som en checklista för att säkerställa att konsulten har följt anvisningarna.

1 Inledning och syfte

Kraven framställda i detta dokument tjänar till Järfälla Kommuns behov om att få underlag levererade genom en specifik standard.

Vid frågor eller synpunkter på detta dokument, kontakta ansvarig projektledare på Järfälla kommun.

2 Tillämpning

Detta dokument är ett regelverk som skall följas under hela uppdraget men syftar främst till att säkerställa att lås och dörrbeslagningen blir rätt projekterad och uppfyller kommunens krav.

Det är också viktigt att ansvarig konsult har undersökt förutsättningarna både med tilltänkt verksamhet såsom teknisk lösning.

2.1 Avsteg från krav

Avsteg från kravspecifikationen skall skriftligen godkännas av ansvarig projektledare på Järfälla kommun.

3 Övergripande regler

3.1 Kvalificerad konsult

Projekterade konsult bör ha dokumenterad erfarenhet av liknande projektering.

Skall alltid intygas till beställande projektledare.

3.2 Datering

Samtliga handlingar skall dateras med datum enligt överenskommelse med beställare.

Det ska vara ett nytt datum vid varje statusändring.

Datum skall skrivas med fyra siffror för år och med två siffror för månad och dag med bindestreck mellan år, månad och dag.

4 Krav Lås och dörrbeslagning

4.1 Allmänt

Denna anvisning omfattar exempel på dörrar som kan ingå i ny-, om- och tillbyggnad.

Lås- och dörrbeslagning ska uppfylla de vid tiden för projektering gällande krav som kan råda i projekten för aktuella dörrmiljöer. Brandskydds-, utrymnings och tillgänglighetskrav i synnerhet men också krav på inbrottskydd där det förekommer. Projektspecifika krav som respektive verksamhet kan ha ska också uppfyllas om de inte står i motsats till andra krav som hänförs till personsäkerhet.

Där en specifik produkt angetts nedan kan den ersättas av en likvärdig produkt. Produkters likvärdighet avgörs av beställaren.

4.2 Ytbehandling

Samtliga behör som trycken, draghandtag, vred m.m. som brukare kommer i kontakt med ska vara i allergivänligt/nickelsäkert utförande.

4.3 Mekaniska låshus och övriga behör

Samtliga låshus och urtag för låshus ska vara i modulutförande med 50 millimeters dorndjup.

Låshus ska vara anpassat för den dörrfunktion som ska uppfyllas.

Exempel på låstyper som ska användas:

Cylinderfallås med förreglingskolv, uppställning med uppställningsnyckel.

Dubbelfallås, uppställning med uppställningsnyckel.

Fallhakregellås.

Behör som toalettbehör, täckbehör, trycken och utrymningsbeslag m.m. ska vara ur tillverkarens standardsortiment. Behör och trycken ska vara i samma ytbehandling där det är möjligt.

4.3.1 Daglås

Låshus ska placeras så att låsets trycke hamnar ca:1m öfg.

4.3.2 Extralås

Placeras under daglåset om inget annat anges.

4.3.3 Mekaniska slutbleck

Ska vara avsedda för det lås som är monterat i dörren.

4.3.4 Mikrobrytare i mekaniska låshus

Dörrar i skalskyddet ska vara försedda med låshus med mikrobrytare anslutna till larmanläggningen på egen sektion eller i serie med magnetkontakten.

4.3.5 Karmöverföringar

Karmöverföring ska vara utförd för dolt infällt montage, och i rätt erforderligt antal så samtliga funktioner i dörren uppfylls så som el-, mikrolås, elslutbleck, sensorlister, glaskrossdetektorer, m.m.

4.3.6 Dörrar i förskolor

Dörrar inom förskolor får inte vara försedda med ett högt placerat extralås s.k. dubbelkommando.

4.4 Utrymningsbeslag

Omfattning av utrymningsbeslagning bestäms genom kraven i brandskyddsdocumentationen för varje projekt.

Samtliga utrymningsdörrar i skalskyddet ska vara försedda med självlåsandande lås om inte verksamhetsklassen enl. BBR har krav på återinrymning.

4.4.1 Mekaniska nödöppningsbeslag

Nödutrymningsbeslag ska vara godkända enligt SS-EN 179 och panikutrymningsbeslag enligt SS-EN 1125.

4.4.2 Elektroniska nödöppningsbeslag och öppningsknappar

I vissa situationer, där man vill minska missbruk av utrymningsbehör som kan förekomma med traditionella mekaniska behör, kan man efter godkännande av brandkonsulten använda elektroniska utrymningsterminaler. Denna typ av behör kan även agera lokalt dörrlarm som ljuder vid ogiltig/obehörig passage.

Öppningsknappar typ ”krossa glaset” bör inte användas.

4.4.3 Ställverksregel

Utrymmen som omfattas av SS 4370102, t.ex. ställverksrum, ska utrymningsbeslaget vara i utförande enligt SS 4362104.

4.5 Elektromekaniska lås och slutbleck

Ska vara i utförande för 24 volt DC matningsspänning om inget annat anges.

Dörrar som är försedda med elektromekaniska lås eller slutbleck ska vara försedda med dold kanalisation i dörr och karm och försedda med karmöverföring.

4.5.1 Elslutbleck

Ska vara försedda med kolvkontakt, i första hand ska monteringsstolpe med vinkel användas,

För inre dörrar ska elslutblecket minst ha en brythållfastighet på 9kN samt garantera öppning trots listtryck på 0,4kN.

I dörrar med högre krav på brythållfasthet, t.ex. skalskyddsörrar med enkel- eller dubbelfallslås ska brythållfastheten klara minst 16kN och garantera öppning trots ett listtryck på 1kN.

För dörrar med högre krav på brythållfasthet, t.ex. skalskyddsörrar med fallhakregellås ska brythållfastheten klara minst 15kN och garantera öppning trots ett listtryck på 5kN.

För dörrar med dörrautomatik och dubbelfallslås eller fallhakregellås ska elslutbleck med dubbla vridfall användas.

För dörrar i brandcellsgräns med cylinderfallås och elslutbleck, ska elslutblecket vara godkända för detta.

4.5.2 Motorlås

Motorlås ska undvikas men i de fall projektet väljer det ska motorlåsen vara försedda med hakregelkolv.

4.5.3 Eltryckeslås

Eltryckeslås ska ha split spindel-funktion och vara omställbara mellan rättvänd- och omvänd funktion.. Om eltryckeslås används för utrymning ska det förses med ett utrymningsbeslag som är godkänt enligt SS-EN-179.

Eltryckeslåsets mikrokontakt för tryckesrörelsen ska anslutas till passerkontrollsystemets tryckknapps funktion, för en giltig passage av dörren.

Dörrar med eltryckeslås ska vara försedda med trycke med retur fjäder.

4.6 Dörrstängare

Ska vara godkända enligt SS-EN 1154. Framst ska glidskenesystem användas. Om standardarm används för dörr i brandcellsgräns får den inte vara delbar.

4.6.1 Dörruppställning och koordinering

I de fall man använder glidskenesystem för koordinering och/eller uppställning ska dessa vara certifierade enligt SS-EN 1155 (uppställning) och SS-EN 1158 (koordinering).

I vissa verksamheter, som t.ex. skolor och förskolor, ska man undvika beslag där koordinering är inbyggd i glidskenesystemet. I dessa miljöer bör man istället använda dörrhållarmagneter och mekaniska koordinerare.

4.7 Automatiska dörröppnare

Ska vara i elektromekaniskt utförande. Vid utbyte av befintliga trasiga elektrohydrauliska dörröppnare ska dessa ersättas med elektromekaniska.

4.7.1 Säkerhetssensorer

Monteras på båda sidor av slagdörrar. För slagdörrar ska anslutningskablar till säkerhetssensorer förläggas i infälld kabelöverföring där det är möjligt. Skjutdörrar ska utrustas med säkerhetssensorer i tillräcklig omfattning enligt SS-EN 16005, riskbedömning ska utföras. För dörrar i brandcellsgräns ska säkerhetssensorer bortkopplas vid utlöst brandlarm.

4.7.2 Programmering

Programmering ska kunna ske utan särskild programmeringsenhet.

4.7.3 Montering

Enligt tillverkarens anvisningar. Dörröppnare, installation och dokumentation ska uppfylla kraven i SS-EN 16005. Riskbedömning som avser alla aspekter av installationen ska utföras och bifogas dokumentationen.

4.7.4 Koordinering

Koordinering av pardörrar ska vara av mekanisk typ.

4.7.5 Elektromekanisk låsning

I dörrmiljöer med passerkontrollsystem ska dörröppnaren inte styra det elektromekaniska låset. Låset ska fungera som avsett även vid strömbortfall till dörröppnaren. I dörrar med elslutbleck med dubbla vridfall ska dörrautomatik styra vridfallet för tryckesfallen.

4.7.6 Impulsgivare

Placering av armbågskontakter ska ske i samråd med projektets tillgänglighetskonsult.

I förskolor och skolor ska samtliga armbågskontakter vara vandalsäkra, utförda i aluminium samt av touch-modell och ha inbyggd tidsfördröjningsfunktion ställbar mellan 1,5-6 sekunder.

Armbågskontakterna ska vara inställda på 3 sekunders fördröjning om inget annat anges.

I dörrar med passerkontrollsystem ska impulsgivare, armbågskontakter och liknande, förreglas via passerkontrollsystemet.

I de fall radar eller motsvarande används för aktivering av dörröppning bör man använda rikttningsbestämda impulsgivare för att minska öppethållandetiden.

4.8 Nattlåsning

Till utrymmen med krav på godkänd låsenhet enligt SSF200 ska en låsenheten placeras nedanför daglåset.

I utrymningsdörrar ska nattlås undvikas men i projekt där det blir aktuellt med nattlåsning (godkänd låsenhet enligt SSF200) ska mekaniska lås och elektromekaniska lås vara försedda med mikrobrytare som ansluts till en för verksamheten väsentlig funktion (se BBR) genom indikering av regelns läge.

4.9 Cylindrar och cylinderbehör

Låssystem (cylindrar och nycklar) upprättas, tillhandahålls och monteras av kommunen i annan entreprenad.

Cylinderbehör för dörrar som ska förses med låscylindrar ingående i ovan nämnda låssystem tillhandahålls och monteras av kommunen i annan entreprenad.

5 Beslagskombinationer

5.1 Entrédörrar, Dörrtyp 1

Dörren projektanpassas med draghandtag eller trycke ska vara försedda:

- med heltäckande brytskydd med negativ brytvinkel.
- med elslutbleck.
- för infälld magnetkontakt.
- för dörrautomatik.

5.2 Utrymningsdörrar i skalskydd, Dörrtyp 2

Ska vara försedda med heltäckande brytskydd med negativ brytvinkel.

Ska vara förberedda för infälld magnetkontakt

Självlåsand utrymningslås om inte verksamhetsklassen enligt BBR kräver återinrymning.

5.3 Kontor-/förrådsdörrar, Dörrtyp 3

Denna dörrtyp ska projektanpassas tillsammans med kommunen.

5.4 Teknik- och driftutrymmen, dörrtyp 4

Denna dörrtyp ska vara försedd med kortläsare, val av kortläsartyp projektanpassas tillsammans med kommunen.

5.5 Vårdrumsdörrar, Dörrtyp 5

Om dessa dörrar ska förses med passerkontrollsystem får de inte vara försedda med lås med splitspindelfunktion eller dörrbladsläsare, dörren ska kunna vara stängd och olåst och låsas av den boende med ett vred från insidan men alltid gå att öppna från utsidan med passerbricka eller nyckel. Om dörren är i brandcellsgräns ska den vara försedd med dörrstängare med friswing funktion som är ansluten till fastighetens automatiska brandlarmsystem, som gör att dörren stänger vid utlöst brandlarm.

5.6 Toalettdörr, Dörrtyp 6

5.6.1 Förskola

Elevtoaletter ska inte vara försedda med toalettbehör

Personaltoaletter inom allmänna ytor ska vara försedda med ett daglås med toalettbehör samt ett hakregellås placerat nedanför daglåset.

5.6.2 Skola

Elev och personaltoaletter ska vara försedda med ett daglås med toalettbehör samt ett hakregellås placerat nedanför daglåset.

5.6.3 Vård och omsorg

Personaltoaletter ska vara försedda med ett daglås med toalettbehör samt ett hakregellås placerat nedanför daglåset.

5.6.4 Övriga offentliga lokaler

Personaltoaletter inom allmänna ytor ska vara försedda med ett daglås med toalettbehör samt ett hakregellås placerat nedanför daglåset.

5.7 RWC toaletter, Dörrtyp 7

För dessa toaletter gäller att daglåset ska vara beslaget med ett toalettbehör anpassat för RWC toaletter samt ett vertikalt placerat draghandtag på insidan av dörren, övrigt ska dessa dörrar beslös lika toaletter ovan.

5.7.1 Soprum

Dörren ska vara försedd med dörrstängare med möjlighet till tidsfördröjd stängning. I projekt med passerkontrollsystem ska denna typ av dörr förses med kortläsare och eltryckeslås.

5.7.2 Fönster

Samtliga öppningsbara fönster ska vara försedda med certifierat lås för fönster enligt SS-3620 lägst klass A och med ett låsbart vädringsbeslag.

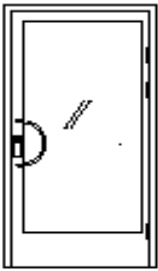
6 Dokumentation.

6.1 Dörrautomatik

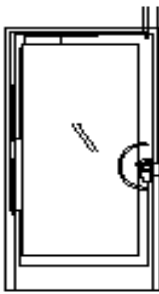
Dokumentation såsom Riskbedömning och att installationen uppfyller kraven enligt SS-EN-16005 ska överlämnas till beställaren senast vid slutbesiktningen

7 Bilagor
7.1 Dörrtyp 1

DÖRR-ID: TYP 1			Placering: Entrédörr		
Specifikation av dörrset			Beslagskombination BS. (Utrymning, magnetkontakt m.m)		
Pos	Variabel	Kod	Beslag	Typbeteckning	Anm
3	Hängning/ H alt V	Se dörruppställningrit.	Trycke/Handtag	Enligt arkitekt	
4	Dörrtyp	Se dörruppställningrit.	Nödbeslag	ASSA 179B	
6	Dörrklass	Se dörruppställningrit.	<i>Låsning 1</i>		
8	Funktionskrav		Låshus	ASSA 732-50MG	
8.1	Värmeisolering		Slutbleck	STEP 60	Passande monteringsstolpe
8.2	Brandmotstånd	Se dörruppställningrit.	Cylinderbehör		Tillhandahålls av kommunen
8.3	Ljudisolering	Se dörruppställningrit.			
8.4	Inbrottsskydd	Se dörruppställningrit.	<i>Låsning 2</i>		
8.5	Ventilation		Låshus		
<i>Dörrfunktion</i>			Slutbleck		
Entrédörr med utrymningsbeslag, dörrstängare och kortläsare			Cylinderbehör		
			<i>Övrigt</i>		
			Dörrstängare	DORMA TS93G	Se övrigt
			Dörröppnare	Förberedd för	
			Karmöverföring	2 st ROCA 5210	
			Magnetkontakt	Ja	Förberedd för MKT ø19mm
			Kantregel		
			Kanalisation	Ja	Dolt i dörr och karm
			Kod-/ Kortläsare		
			Balkantssäkring		
			Tryckknapp för öppen	Ja	
			Armbågskontakt		
			Förberedelse		
			Glas/ mått	Se dörruppställningrit.	
			<i>Övrigt</i>		
			Dörrstängare TS93G inkl glidskena G-N och ev. vinkelkonsol G-N		
			dörrbladmontage på anslagsidan.		

CSL. BEHÖR

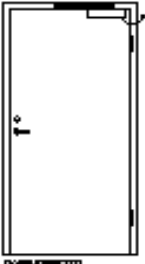
WSL. CYLINDER

BIT	ART	ANVÄNDA/AVGITT	SÄTTAN	SKID
GRANSKNINGSHANDLING				
PROJEKTID	733085	PROJEKTANSVÄRIG	KSR	ANSÖKANUMMER
DATUM	2017-02-02	UTSÄTTARE	Klöster Schwemer	
Järfälla Kommun Riktlinjer läs och dörrbeslagning Exempeldörr				
SKALA	1:50	NAMN	TYP 1	BIT

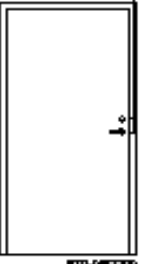

7.5 Dörrtyp 5

DÖRR-ID: TYP 5			Placering: Vårdrumsdörr		
Specifikation av dörrset			Beslagskombination BS. (Utrymning, magnetkontakt m.m)		
Pos	Variabel	Kod	Beslag	Typbeteckning	Anm
3	Hängning/ H alt V	Se dörruppställningrit.	Trycke/Handtag	ASSA 6696	
4	Dörrtyp	Se dörruppställningrit.	Nödbeslag		
6	Dörklass	Se dörruppställningrit.	Låsning 1		
8	Funktionskrav		Låshus	ASSA 310-50	
8.1	Värmeisoleri		Slutbleck	STEP 18	Passande monteringsstolpe
8.2	Brandmotstånd	Se dörruppställningrit.	Cylinderbehör		Tillhandahålls av kommunen
8.3	Ljudisoleri	Se dörruppställningrit.			
8.4	Inbrottsskydd	Se dörruppställningrit.	Låsning 2		
8.5	Ventilation		Låshus		
<i>Dörrfunktion</i>			Slutbleck		
Dörrska ska gå att låsa med vred från insidan men vara öppningsbar från utsidan med kortläsare eller nyckel. Dörrska ska kunna vara stängd och oläst samt vara försedd med dörrstängare med friswing funktion anslutet till automatisk brandalarmsystem.			Cylinderbehör		
			Övrigt		
			Dörrstängare	DORMA TS99FL	Se övrigt
			Dörröppnare		
			Karmöverföring		
			Magnetkontakt		
			Kantregel		
			Kanalisation	Ja	Dold i karm
			Kod-/ Kortläsare	Ja	
			Balkkantssäkring		
			Tryckknapp för öppn		
			Armbågskontakt		
			Förebredelse		
			Glas/ mått		
			<i>Övrigt</i>		
			Dörrstängare DORMA TS99FL med Friswing glödskena		
			Dörrbladsmontage på gångjärmsidan		

0346100100

0346100100

MÖT	REF	ANSLUTNING	KÄLLA	REVIS
GRANSKNINGSHANDLING				
733065				
2017-02-02				
Järfälla Kommun				
Riktlinjer lås och dörrbeställning				
Exempeldörr				
1-50		TYP 5		

